

(savivaldybė, mokykla)

____ klasės (grupės) mokinio(-ės) _____
(vardas ir pavardė)

ISTORIJA

Mokyklinio brandos egzamino užduotis

Pakartotinė sesija

2008 m. liepos 10 d.

Trukmė – 1,5 val. (90 min.)

NURODYMAI

- Pasitikrinkite, ar egzamino užduoties sąsiuvinyje nėra tuščių lapų ar kitokio aiškiai matomo spausdinimo broko. Pastebėję praneškite egzamino vykdytojui.
- Galite naudotis rašikliu, pieštuku, trintuku.
- Egzamino metu negalima naudotis jokiais informacijos šaltiniais.
- Rašykite aiškiai ir įskaitomai mėlynai rašančiu parkeriu ar tušinuku. Pieštuku ar neaiškiai parašyti atsakymai bus vertinami kaip neteisingi. Koregavimo priemonėmis naudotis negalima.
- Atsakymus ir jų paaiškinimus formuluokite glaustai ir aiškiai. Neatsakę į kurį nors klausimą, nenusiminkite ir stenkitės atsakyti į kitus.
- Užduoties pabaigoje palikta vietos juodraščiui. Vertinant darbą, į juodraščių nebus žiūrima.

Linkime sėkmės!

VERTINIMAS

1–15 klausimai	16–22 klausimai	23–30 klausimai	31–38 klausimai	TAŠKŲ SUMA

Vertinimo komisijos pirmininkas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

I vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

II vertintojas _____
(parašas, vardas ir pavardė)

Teisingas atsakymas į kiekvieną iš 1–15 klausimų vertinamas vienu tašku. Į šiuos klausimus yra tik po vieną teisingą atsakymą. Pažymėkite teisingą atsakymą apveddami prieš jį esančią raidę.

- 1.** Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją:
A leidžiama monopolizuoti gamybą ir rinką;
B pilietis negali laisvai išvykti iš Lietuvos;
C savivaldybių mokymo įstaigoms suteikiama autonomija;
D žmogaus privatus gyvenimas neliečiamas.
- 2.** Pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją nepasitikėjimą vyriausybe gali pareikšti:
A Konstitucinis Teismas;
B Seimas;
C Seimo Pirmininkas;
D Valstybės gynybos taryba.
- 3.** Kuris iš šių rinkimų cenzų pagal 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstituciją yra taikomas renkant Seimo narį?
A Išsilavinimo.
B Lyties.
C Sėslumo¹.
D Turto.
- 4.** Esant parlamentinės mažumos valdymui:
A įsigali vienpartinė valdymo sistema;
B sumažėja parlamento vaidmuo valstybės valdyme;
C vyriausybę sudaro parlamente daugumos neturinčios partijos;
D vyriausybė atsisako nuolaidų ir kompromisų politikos.
- 5.** Kuriai iš šių tarptautinių organizacijų nepriklauso Lietuva?
A Europos Sąjungai.
B Jungtinių Tautų Organizacijai.
C NATO.
D Nepriklausomų Valstybių Sandraugai.
- 6.** Valstybinius klausimus tiesioginės demokratijos būdu anksčiausiai sprendė:
A Anglijos parlamentas;
B Atėnų polio tautos susirinkimas;
C Prancūzijos Generaliniai luomai;
D Romos imperijos senatas.
- 7.** Kuris iš šių reiškinių būdingas Europos viduramžiams?
A Heliocentrinio pasaulėvaizdžio² įsitvirtinimas.
B Natūrinio ūkio³ vyravimas.
C Pasaulietinės kultūros dominavimas.
D Prekinių ir piniginių santykių įsigalėjimas.

[illegible]

¹ sėslumas – osiadłość – оседлость

² pasaulevaizdis – obraz świata – образ мира

³ natūrinis ūkis – gospodarstwo naturalne – натурное хозяйство

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
8.	1919 m. Versalio taikos sutartimi:			
A	Klaipėdos kraštas perduotas Lietuvai;			
B	Vokietija buvo padalyta į okupacines zonas;			
C	Vokietija prarado Rytų Prūsiją;			
D	Vokietija prarado visas kolonijas.			
9.	V. Lenino valdymo metais Sovietų Rusijoje:			
A	įsigalėjo daugiapartinė sistema;			
B	panaikinta cenzūra;			
C	piliečiams suteikta sąžinės laisvė ¹ ;			
D	suvaržytos ² tikinčiųjų teisės.			
10.	Nacistinėje Vokietijoje:			
A	įsigalėjo antisemitizmas;			
B	įsitvirtino autoritarizmas;			
C	įvesta proletariato diktatūra;			
D	uždrausta Katalikų Bažnyčia.			
11.	Vienas iš Antrojo pasaulinio karo padarinių buvo:			
A	Austrijos–Vengrijos imperijos žlugimas;			
B	Rytų Europoje komunistinių režimų įsigalėjimas;			
C	SSRS politinio vaidmens Europoje silpnėjimas;			
D	Tautų Sąjungos susikūrimas.			
12.	Sovietų Lietuvai būdinga:			
A	disidentinės spaudos draudimas;			
B	lito vertės išaugimas;			
C	parlamentinė partijų kova;			
D	rinkos ekonomikos įsigalėjimas.			
13.	Šaltojo karo metu:			
A	suiro Varšuvos sutarties organizacija;			
B	susikūrė Vakarų gynybinė sąjunga;			
C	Vakarų valstybės plėtė savo kolonijas;			
D	žlugo komunistinis režimas Kinijoje.			
14.	M. Gorbačiovo valdymo metu Lietuvoje:			
A	pradėta ūkio nacionalizacija;			
B	suaktyvėjo nacionalinis judėjimas;			
C	sustiprėjo kultūros kontrolė;			
D	uždraustas Lietuvos persitvarkymo sąjūdis.			
15.	Kurios valstybės susikūrė po 1990 m.?			
A	Čekoslovakija ir Albanija.			
B	Kroatija ir Ukraina.			
C	Suomija ir Jugoslavija.			
D	Vengrija ir Rumunija.			

¹ sąžinės laisvė – wolność sumienia – свобода совести² suvaržyta – ograniczone – ограничены

1–15 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA

I 16–22 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

ŠALTINIS A (Iš Publijaus Kornelijaus Tacito „Analų“)

Tačiau gaisro nebebuvo galima sustabdyti, ir jo nasruose¹ atsidūrė ir Palacijus, ir rūmai, ir visa aplinkui. [...] Iš pradžių buvo suimti prisipažinusieji esą krikščionimis, o vėliau anų nurodymu, begalinė daugybė kitų [...]. Jų mirtį lydėjo patyčios²; apmautus žvėrių kailiais užsiundydavo³ šunimis, prikaldavo prie kryžiaus ar uždegdavo [...]. Nors krikščionys buvo prasikaltę ir nusipelnę žiauriausios bausmės, žmonės pradėjo jų gailėtis, nes tų kankynių buvo griebiamasi ne visuomenės labui, o tik dėl vieno Nerono kraugerystės⁴.

ŠALTINIS B (Iš 313 m. Milano edikto)

Aš, imperatorius Konstantinas [...] manome, kad krikščionims, kaip visiems kitiems, turime leisti laisvai garbinti tą religinę galybę⁵, kurią jie nori. Tada kiekviena Dangaus soste esanti dievybė bus palanki mums ir visiems mūsų pavaldiniams. Mes nenorime niekam uždrausti išpažinti tą religiją, kuri jam atrodo tinkamiausia.

ŠALTINIS C (Iš IV a. pabaigos imperatoriaus Teodosijaus edikto)

Visos tautos, kurias valdo mūsų valdoviškasis maloningumas, mūsų valia privalo laikytis tos religijos, kurią Dievo apaštalas Petras, kaip dabar moko jo skelbiama religija, yra atnešęs romėnams. [...] Kiti, kurie, mūsų nuomone, yra kvailiai ir pamišėliai, prisiima eretiškojo mokymo nešlovę⁶, o jų sueigos negali vadintis bažnyčiomis; juos turi nubauti iš pradžių Dievo teismas, o paskui ir mūsų valios pareiškimu skirta bausmė, kadangi valdžią esame gavę dangaus nuožiūra⁷.

- 16.** Pateikti šaltiniai atspindi krikščionybės istoriją. Nurodykite šios religijos įkūrėją.

.....
(1 taškas)

- 17.** Remdamiesi šaltiniu A ir žiniomis, nurodykite, koks įvykis paskatino susidorojimą su krikščionimis Romoje. Paaiškinkite, kodėl romėnų valdžia persekiojo krikščionis.

.....
.....
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____

¹ nasrai – paszcza – пасть

² patyčios – szyderstwa – издевательства

³ užsiundydavo – szczuli – затравляли

⁴ kraugerystė – krwiożerczość – кровопийство

⁵ religinė galybė – potęga religijna – религиозное могущество

⁶ nešlovė – hańba – бесславиe

⁷ dangaus nuožiūra – według woli nieba – по воле неба

- 18.** Kodėl Konstantinas išleido Milano ediktą (šaltinis B)? Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kokios aplinkybės paskatino imperatorių išleisti šį ediktą.

.....

.....

(2 taškai)

- 19.** Remdamiesi šaltiniu C, paaiškinkite, kokių tikslų imperatorius Teodosijus išleido šį ediktą.

.....

(1 taškas)

- 20.** Palyginę šaltinius B ir C, nurodykite, kuo jų turinys panašus ir kuo skiriasi. Atsakymus iliustruokite šaltinių teiginiais.

Panašumai

.....

Skirtumai

.....

(2 taškai)

- 21.** Paaškindite šaltinio C teiginį: „valdžią esame gavę dangaus nuožiūra“.

.....

(1 taškas)

- 22.** Remdamiesi šaltiniais ir žiniomis, nurodykite dvi priežastis, paskatinusias to meto žmones priimti krikščionių religiją.

.....

.....

.....

(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

16-22 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

I 23–30 klausimus atsakykite remdamiesi šaltiniais A, B ir C.

ŠALTINIS A (1940 m. liepos 21 d. „Liaudies Seimo“ deklaracija)

Lietuvos liaudis įsteigė naują santvarką, kurioje pilnateisis šalies šeimininkas yra pati liaudis. [...] Darbo liaudis, galingosios Raudonosios Armijos padedama, nuvertė smetoniškųjų pavergėjų jungą¹ ir įsteigė savo valstybėje Tarybų valdžią. [...] Jei Lietuva nebuvo ponų Lenkijos pagrobta, jei Lietuvai grąžinta senoji sostinė Vilnius, jei Lietuva išliko nuošaliai nuo siaučiančio karo gaisro [...], visa yra tik Tarybų Sąjungos dėka. [...] Liaudies seimas nutarė:

Prašyti Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos Aukščiausiąją Tarybą priimti Lietuvos Tarybų Socialistinę Respubliką į Tarybų Socialistinių Respublikų sąstatą sąjungine respublika tais pačiais pagrindais, kuriais įeina į TSRS Ukrainos, Baltarusijos ir kitos sąjunginės respublikos.

ŠALTINIS B (Žydų genocidas II pasaulinio karo metais)

Šalis	Bendras žydų skaičius 1939 m. rugsėjo mėn.	Nužudytų žydų skaičius	Nužudytų žydų proc.
Lenkija	3 300 000	2 800 000	85,0
Okupuota SSRS teritorija	2 100 000	1 500 000	71,4
Rumunija	850 000	425 000	50,0
Čekoslovakija	315 000	260 000	82,5
Vokietija	210 000	170 000	81,0
Lietuva	153 743*	135 000*	90,0

*Duomenys be Vilniaus ir Vilniaus krašto žydų.

ŠALTINIS C (1944 m. Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto atsišaukimas)

Mūsų žemė vėl tapo Vokiečių-Sovietų Sąjungos karo lauku. Mūsų sostinė Vilnius ir keletas kitų Rytų Lietuvos miestų jau užimti. [...] Sovietų Sąjunga, žinodama aiškų ir tvirtą Lietuvį nusistatymą atstatyti nepriklausomą demokratinę Lietuvos valstybę, stengsis kuo žiauriausiomis priemonėmis, palaužti tokį lietuvių nusistatymą, stengsis, kaip 1940–1941 m. jie darė, išvežti iš Lietuvos lietuvius ir mūsų kraštą apgyvendinti rusais. [...] Ir toliau SS ir Policijos vadas Lietuvoje Hincė trukdo lietuviams organizuotai ginti savo gyvybę, laisvę ir turtą nuo pakartotinai besibraunančio rytų okupanto, grasindamas sušaudyti vyrus, kurie 1941 metais sukilo prieš bolševikus ir kurie šiandien, bolševikams veržiantis į Lietuvą, yra priversti stoti ir stoja į kovą.

Tautiečiai! Vokiečių civilinė valdžia neleidžia mums organizuotis. Tačiau mes negalime laukti iki būsime sunaikinami. Šios padėties akivaizdoje mums tėra vienintelė išeitis: stoti į partizanų būrius ir organizuotai ginti mūsų tautiečių laisvę, gyvybę ir turtą.

- 23.** Išskirkite du pateiktuose šaltiniuose atspindinčius Lietuvos istorijos laikotarpius, kurių metu Lietuva buvo okupuota dviejų užsienio valstybių.

.....
(2 taškai)

- 24.** Paaiškinkite, kaip „Liaudies Seimo“ nutarimas (šaltinis A) pakeitė Lietuvos valstybingumą. Kokį vaidmenį priimant šį nutarimą suvaidino Raudonoji armija?

.....
(2 taškai)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III
.....
.....

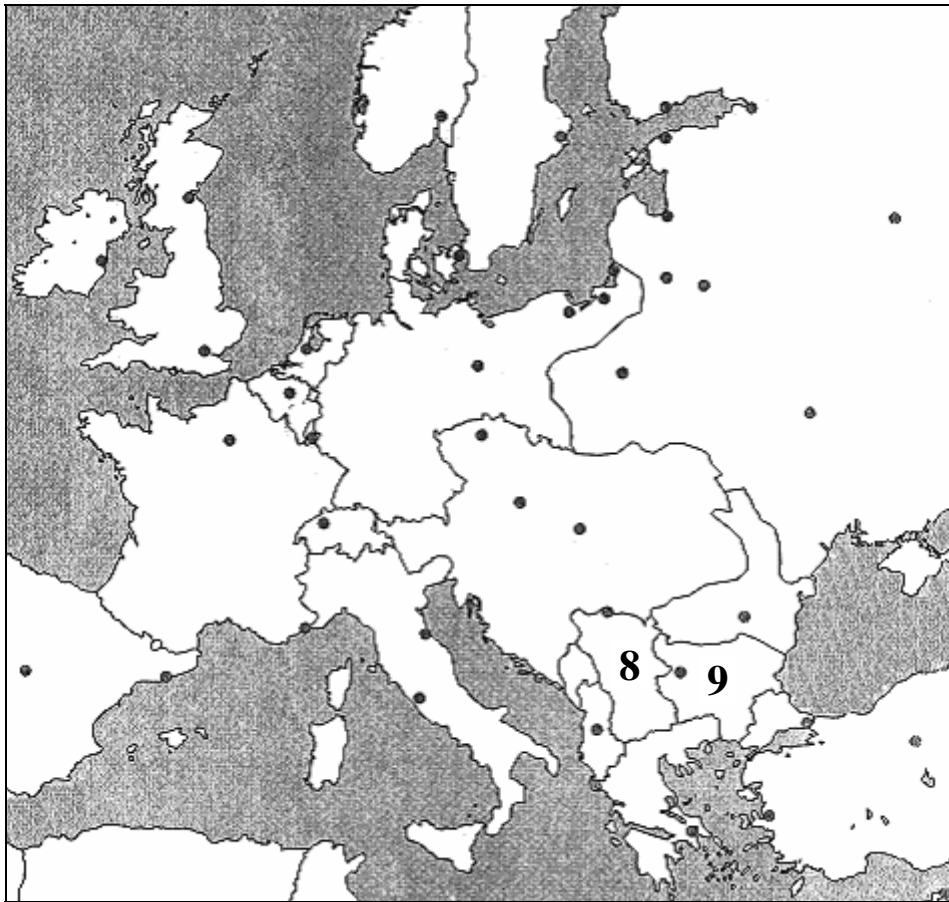
¹ pavergėjų jungas – jarzmo ciemieżców – иго поработителей

		Čia rašo vertintojai		
		I	II	III
25.	Šaltinyje A teigiama, jog SSRS „dėka“ Lietuvai buvo grąžinta „senoji sostinė Vilnius“. Nurodykite, ką už Vilniaus grąžinimą SSRS išsireikalavo iš Lietuvos. (1 taškas)	—	—	—
26.	Kokiu specifiniu terminu yra vadinamas šaltinyje B atsispindintis žydų genocidas? (1 taškas)	—	—	—
27.	Nustatykite šalį, kurioje žydų, skaičiuojat procentais, buvo sunaikinta daugiausia. Nurodykite skirtingą šios šalies gyventojų elgesį žudynių metu. (1 taškas)	—	—	—
28.	Nurodykite dvi šaltinyje C numatomas Sovietų valdžios politikos priemonės, nukreiptas prieš Lietuvos gyventojus. Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kaip tos priemonės buvo realizuojamos. Priemonės Paaiškinimas (2 taškai)	—	—	—
29.	Kokią tikslą VLIK'as iškėlė Lietuvos gyventojams (šaltinis C)? Remdamiesi žiniomis, paaiškinkite, kaip to tikslo buvo siekiama. (2 taškai)	—	—	—
30.	Palyginę šaltinius A ir C, nurodykite, kuo skiriasi juose išreikštas požiūris į SSRS. (1 taškas)	—	—	—

23–30 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA

I 31–38 klausimus atsakykite remdamiesi žemėlapiu.

ŽEMĚLAPIS

- 31.** Kurių dviejų amžių sandūroje¹ buvo tokios žemėlapyje pavaizduotų valstybių sienos?

.....

(1 taškas)

- 32.** Nurodykite du karinius blokus, kurie veikė to meto Europoje?

a b

(2 taškai)

- 33.** Įvardykite tris valstybes, priklausiusias kariniam blokui, kurį nurodėte atsakydami į 32 klausimo a dalį. Šias valstybes **pažymėkite** žemėlapyje skaičiais 1, 2, 3.

1 2 3

(2 taškai)

- 34.** Įvardykite tris valstybes, priklausiusias kariniam blokui, kurį nurodėte atsakydami į 32 klausimo b dalį. Šias valstybes **pažymėkite** žemėlapyje skaičiais 4, 5, 6.

4 5 6

(2 taškai)

Ĉia raŝo vertintojaj		
I	II	III
—	—	—
—	—	—
—	—	—

¹ sandūroje – na styku – на стыке

- 35.** Įvardykite žemėlapyje matomą imperiją, kuri nepriklausė nė vienam kariniam blokui. Žemėlapyje skaičiumi 7 **pažymėkite** įvardytą imperiją.

7.....

(1 taškas)

- 36.** Įvardykite žemėlapyje skaičiais 8 ir 9 pažymėtas valstybes.

8 9

(2 taškai)

- 37.** Paaiškinkite, kodėl žemėlapyje nepažymėta Lietuvos valstybė.

.....

(1 taškas)

- 38.** Nurodykite įvykį iki kurio išsilaikė žemėlapyje pavaizduotos valstybių sienos.

.....

(1 taškas)

Čia rašo vertintojai		
I	II	III

31–38 KLAUSIMŲ TAŠKŲ SUMA			
---------------------------	--	--	--

Juodraštis